NA ZAKOŃCZENIE KLASY VIII

Uczeń powinien opanować z j. polskiego treści wymagane w klasach IV–VI, a ponadto

W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego

Uczeń:

• wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,

• dostrzega różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,

• rozróżnia rodzaje i gatunki literackie (w tym pamiętnik, komedię, fraszkę, sonet, pieśń, tren, balladę, epopeję, tragedię),

• rozpoznaje w utworze środki stylistyczne (neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokacja, symbol, alegoria) i określa ich funkcje,

• rozpoznaje gatunki dziennikarskie (reportaż, wywiad, artykuł, felieton) i określa ich podstawowe cechy,

• rozpoznaje w utworach rodzaje komizmu i określa ich funkcje,

• rozpoznaje w tekście ironię i określa jej funkcję,

• określa problematykę egzystencjalną w tekście i poddaje ją refleksji,

• uwzględnia w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty,

• wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze,

• określa wartości etyczne i estetyczne w tekstach kultury,

• recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem,

• interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia),

• znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

W zakresie kształcenia językowego

Uczeń:

• zna mechanizm uproszczeń i upodobnień fonetycznych, zaniku dźwięczności w wygłosie i rozumie ich znaczenie dla wymowy i pisowni,

• w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaje formantów i wskazuje ich funkcje w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozróżnia realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu; rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,

• zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
• rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
• rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
• odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
• rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu,
• dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu, wyrazy rodzime i zapożyczone,
• zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
• rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa poprawnie ich form gramatycznych,
• rozumie znaczenie homonimów,
• wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka,
• rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje podstawowe style funkcjonalne,
• zna zasady grzeczności językowej i stosuje ją w wypowiedziach,
• rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich,
• rozumie, na czym polega błąd językowy,
• wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
• poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne, wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
• zna i stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

W zakresie tworzenia wypowiedzi
Uczeń:
• tworzy wypowiedź, zachowując zasady kompozycji, budowy akapitu jako spójnej całości myślowej oraz spójności językowej między akapitami,
• redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,

• funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę,
• wykorzystuje znajomość tezy i hipotezy oraz argumentów przy redagowaniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych,
• odróżnia przykład od argumentu,
• przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego,
• rzeczowo uzasadnia własne zdanie w dyskusji,
• rozpoznaje w wypowiedziach środki perswazji i manipulacji oraz określa ich funkcje,
• zna i stosuje zasady etyki wypowiedzi,
• tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
• wykonuje przekształcenia na tekście cudzym: skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje, formułuje pytania do tekstu,
• dokonuje interpretacji głosowej tekstów.

W zakresie samokształcenia

Uczeń:

• korzysta z informacji, respektując prawa autorskie,
• rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
• uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu,
• realizuje projekty edukacyjne,
• przygotowuje prezentacje, wykorzystując technologie multimedialne,
• samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy,
• systematycznie się uczy,
• pogłębia wiedzę przedmiotową poprzez udział w wykładach, konkursach,
• potrafi formułować opinie i rozwija umiejętność krytycznego myślenia.

8. Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

• opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
• samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,

• czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
• posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
• aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
• z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
• tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
• odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
• wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
• współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
• wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

• opanował umiejętności zapisane w podstawie samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
• czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
• posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
• aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
• bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
• tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
• aktywnie uczestniczy w lekcjach,
• wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

• w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

• samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,

• czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,

• w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,

• bierze czynny udział w lekcji,

• wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

• częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

• samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,

• odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,

• w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,

• wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,

• niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,

• rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,

• wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

• opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,

• większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,

• czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,

• ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,

• nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,

• w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,

• nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,

• pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,

• często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

• nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,

• ma kłopoty z techniką czytania,

• nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,

• nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,

• wykazuje się niechęcią do nauki,

• zaniedbuje wykonywanie prac domowych,

• nie angażuje się w pracę grupy.

Sposoby ewaluacji uczniów

Na lekcjach należy nagradzać aktywność i zaangażowanie ucznia. Trzeb